

چکیده

گوش بهدینان که به دری زرتشتی یا گبری نیز مشهور است، زبان ویژه ی زرتشتیان ایران است که این اقلیت بیشتر در استانهای یزد و کرمان و روستاهای اطراف زندگی می کنند و به این گوش سخن می گویند. این زبان به لحاظ جغرافیایی از گوش های مرکزی ایران و به لحاظ تاریخی از جمله زبانهای شمال غربی است. پژوهش حاضر تلاشی در جهت ارائه توصیفی جامع در سطوح مختلف واجی، واژی و نحو از گوش بهدینانی یزد به شمار می آید. قلمرو مکانی این گوش شهر یزد می باشد. ذکر شهر یزد بدین سبب ضروری است که این گوش دارای لهجه های متعدد است. این لهجه ها گاهی نزد گویندگانی دیده می شوند که در مکانهای جغرافیایی با فاصله اندک می زیسته اند و اختلاف لهجه آنها بارز بوده است. به عنوان مثال لهجه ده خرمشاه (xoremšá) و کوچه بیوک (ki-biyog) است که اینک به دلیل توسعه شهر یزد درون آن قرار گرفته اند. بدین منظور محقق پس از پر کردن فرم گوش سنجی تنظیم شده توسط فرهنگستان زبان، از طریق مصاحبه با افراد واجد شرایط که همان گویشوران سالخورده و بی سواد یا کم سواد غیر مهاجر و مقیم محل که کمتر به اطراف سفر کرده اند می باشد، داده های این فرم را آوانویسی، دسته بندی و استخراج کرده است. پایان نامه ی حاضر در راستای معرفی بیشتر این گوش با اتخاذ روش تحلیلی - توصیفی به تبیین و توصیف ساختمان واجی، ساختواژی و نحوی گوش بهدینانی یزدی پرداخته است. در برخی از مراحل تحقیق بین این گوش و زبان فارسی معیار مقایسه هایی صورت گرفته است تا تفاوتها و شباهتهای بین این دو را تبیین کند. نتایج نشان دادند که این گوش علی رغم اشتراکات زیادی که با زبان فارسی معیار دارد، ویژگی های منحصر به فرد و کهنی نیز دارد که آن را از زبان فارسی معیار متمایز می سازد. این تمایز به ویژه در سطوح واجی و ساختواژی چشمگیرتر است.

واژگان کلیدی: گوش بهدینان یزد، آواشناسی، واج شناسی، صرف، نحو.

فهرست مطالب

..... ۱	فصل ۱: کلیات
..... ۲	۱-۱ مقدمه
..... ۳	۲-۱ گونه، لهجه، گویش، زبان
..... ۴	۳-۱ بطن مساله و اهمیت آن
..... ۵	۴-۱ پرسش های پژوهش
..... ۵	۵-۱ فرضیه های پژوهش
..... ۶	۶-۱ بسترینه تحقیق
..... ۹	۷-۱ کاربردهای متصور از تحقیق
..... ۹	۸-۱ مراجع استفاده کننده از نتایج پژوهش
..... ۹	۹-۱ روش و ابزار گردآوری اطلاعات
..... ۹	۱۰-۱ قلمرو تحقیق
..... ۱۰	۱۱-۱ جامعه آماری و روش نمونه گیری
..... ۱۰	۱۲-۱ محدودیت های پژوهش
..... ۱۰	۱۳-۱ جمع بندی
..... ۱۱	فصل ۲: پیشینه پژوهش و جغرافیایی گویش
..... ۱۲	۱-۲ مقدمه
..... ۱۲	۲-۲ گوناگونی های زبانی
..... ۱۳	۱-۲-۲ زبان

..... ۱۳ ۲-۲-۲ گویش
..... ۱۳ ۳-۲-۲ لهجه
..... ۱۴ ۴-۲-۲ گونه
..... ۱۴ ۳-۲ جایگاه تاریخی و جغرافیایی زبان دری زرتشتی (گویش بهدینان)
..... ۱۶ ۴-۲ بهامون شهر نژد
..... ۲۱ ۵-۲ جمعیت گویشوران بهدینی
..... ۲۱ ۶-۲ پیشینه پژوهش
..... ۲۴ ۷-۲ جمع بندی
..... ۲۵ فصل ۳: مبانی نظری و روش تحقیق
..... ۲۶ ۱-۳ مقدمه
..... ۲۶ ۲-۳ واج شناسی
..... ۲۶ ۱-۲-۳ الفبای فارسی
..... ۲۷ ۲-۲-۳ مصوت
..... ۲۸ ۳-۲-۳ صامت
..... ۳۳ ۴-۲-۳ مصوت مرکب
..... ۳۴ ۳-۳ صرف
..... ۳۴ ۱-۳-۳ اسم
..... ۳۵ ۲-۳-۳ ضمیر
..... ۳۷ ۱-۲-۳-۳ ضمی نکره نا مشخص
..... ۳۷ ۲-۲-۳-۳ واژه بست (ضمی متصل)

.....۳۸.....	ضمای انعکاسی ۳-۲-۳-۳
.....۳۹.....	ضمای متقابل ۴-۲-۳-۳
.....۴۰.....	ضمای ملکی ۵-۲-۳-۳
.....۴۱.....	ضمای اشاره ۶-۲-۳-۳
.....۴۱.....	ضمای پرسشی ۷-۲-۳-۳
.....۴۲.....	ضمای موصولی ۸-۲-۳-۳
.....۴۲.....	صفت ۳-۳-۳
.....۴۳.....	صفت اسنادی و صفت وصفی ۱-۳-۳-۳
.....۴۳.....	صفت مقایسه ای ۲-۳-۳-۳
.....۴۴.....	صفت عالی ۳-۳-۳-۳
.....۴۴.....	قهی ۴-۳-۳
.....۴۵.....	ساختن ساخت تفضیلی با قهی ۱-۴-۳-۳
.....۴۵.....	ساختن ساخت عالی با قهی ۲-۴-۳-۳
.....۴۵.....	حرف اضافه ۵-۳-۳
.....۴۶.....	فهرست حروف اضافه ۱-۵-۳-۳
.....۵۰.....	صوت ۶-۳-۳
.....۵۱.....	فعل ۷-۳-۳
.....۵۲.....	افعل مجهول ۱-۷-۳-۳
.....۵۳.....	زمان ۸-۳-۳
.....۵۴.....	انواع زمان ۱-۸-۳-۳

..... ۵۶ ۹-۳-۳ وجه
..... ۵۶ ۱-۹-۳-۳ وجه اخباری
..... ۵۶ ۲-۹-۳-۳ وجه امری
..... ۵۶ ۳-۹-۳-۳ وجه التزامی
..... ۵۸ ۴-۹-۳-۳ وجه اجازه ای
..... ۵۸ ۵-۹-۳-۳ وجه هشدار
..... ۵۸ ۶-۹-۳-۳ وجه احتمالی
..... ۵۸ ۷-۹-۳-۳ وجه پنهانی
..... ۵۹ ۴-۳ نحو
..... ۵۹ ۱-۴-۳ انواع جمله
..... ۶۱ ۲-۴-۳ گروه ، واژه ، واژگ
..... ۶۲ ۳-۴-۳ ارکان جمله
..... ۶۴ ۴-۴-۳ انواع دیگر جمله
..... ۶۴ ۱-۴-۴-۳ جمله ی شرطی
..... ۶۴ ۲-۴-۴-۳ جمله ی مستقیم
..... ۶۵ ۳-۴-۴-۳ جمله ی غی مستقیم علی نا دستورمند
..... ۶۵ ۴-۴-۴-۳ جمله ی فعلی
..... ۶۵ ۵-۴-۴-۳ جمله ی اسنادی
..... ۶۵ ۶-۴-۴-۳ جمله ی بی فعل
..... ۶۵ ۷-۴-۴-۳ جمله ی ساده

..... ۶۵	۳-۴-۸ جمله ی مستقل ی کامل
..... ۶۵	۳-۴-۹ جمله ی ناقص
..... ۶۶	۳-۴-۱۰ جمله ی مثبت
..... ۶۶	۳-۴-۱۱ جمله ی منفی ی سلبی
..... ۶۶	۳-۴-۱۲ جمله ی معترضه
..... ۶۶	۳-۴-۱۳ جمله ی مرکب
..... ۶۷	۳-۴-۱۴ نقل قول مستقیم و غی مستقیم
..... ۶۷	۳-۴-۱۵ جمله ی پرسشری
..... ۶۷	۳-۴-۱۶ پرسشری بله خی
..... ۶۷	۳-۴-۱۷ پرسش بله خی خنثی
..... ۶۸	۳-۴-۱۸ پرسشری بله خی هدایت شده
..... ۶۸	۳-۴-۱۹ جمله ی پرسشری پرسشواره دار
..... ۶۹	۳-۴-۲۰ جمله امری
..... ۷۰	۳-۴-۵ انواع گروه در جمله
..... ۷۰	۳-۴-۱ گروه صفت
..... ۷۱	۳-۴-۲ گروه قی
..... ۷۱	۳-۴-۳ گروه حرف اضافه
..... ۷۲	۳-۴-۴ گروه اسم
..... ۷۲	۳-۵-۵ روش انجام پژوهش و نحوه گردآوری
..... ۷۳	۳-۶ خلاصه ی فصل سوم

.....۷۴.	فصل ۴: واج شناسی، آوارشناسی، صرف و نحو در گویش بهدینان شهر یزد
.....۷۵	۱-۴ مقدمه
.....۷۶	۱-۱-۴ فهرست واج های گویش بهدینان شهر یزد
.....۸۱	۲-۱-۴ واج و واجگونه
.....۸۲	۳-۱-۴ کشش
.....۸۳	۴-۱-۴ حذف
.....۸۴	۵-۱-۴ ابدال
.....۸۸	۶-۱-۴ همگونی
.....۹۰	۷-۱-۴ اضافه
.....۹۴	۲-۴ صرف گویش بهدینان
.....۹۴	۱-۲-۴ اسم
.....۹۵	۱-۱-۲-۴ نشانه ی جمع
.....۹۶	۲-۱-۲-۴ اسم جمع
.....۹۶	۳-۱-۲-۴ نشانه ی اضافه
.....۹۶	۴-۱-۲-۴ نشانه ی معرفه و نکره
.....۹۷	۵-۱-۲-۴ نشانه ی تصغیر
.....۹۸	۶-۱-۲-۴ نشانه ی ندا
.....۹۸	۲-۲-۴ ضمیر
.....۹۸	۱-۲-۲-۴ ضمی شخصی
.....۱۰۰	۲-۲-۲-۴ ضمی اشاره

..... ۱.۱ ۳-۲-۲-۴ ضمای اشاره ی تاکیدی
..... ۱.۱ ۴-۲-۲-۴ ضمای متقابل
..... ۱.۱ ۵-۲-۲-۴ ضمای پرسشی
..... ۱.۲ ۶-۲-۲-۴ ضمای مبهم
..... ۱.۳ ۷-۲-۲-۴ ضمای تعجبی
..... ۱.۳ ۸-۲-۲-۴ ضمای مشترک
..... ۱.۴ ۳-۲-۴ صفت
..... ۱.۴ ۱-۳-۲-۴ اقسام صفت از لحاظ ساخت لفظی
..... ۱.۴ ۲-۳-۲-۴ اقسام صفت از نظر درجه و مقایسه
..... ۱.۷ ۴-۲-۴ قی
..... ۱.۱: ۵-۲-۴ نقش نماها
..... ۱.۱۲ ۶-۲-۴ اصوات
..... ۱.۱۲ ۷-۲-۴ فعل
..... ۱.۱۲ ۱-۷-۲-۴ ساختمان مصدر
..... ۱.۱۳ ۲-۷-۲-۴ افعال منظم و نا منظم
..... ۱.۱۵ ۳-۷-۲-۴ افعال متعدی
..... ۱.۱۷ ۴-۷-۲-۴ اسم مفعول (صفت مفعولی)
..... ۱.۱۸ ۵-۷-۲-۴ وندهای تصریحی فعل
..... ۱.۱۹ ۶-۷-۲-۴ وند وجه امری منفی (نهی)
..... ۱.۲۹ ۸-۲-۴ ساخت اشتقاقی واژه

..... ۱۲۹	۴-۲-۸-۱ واژه های ساده (بسیط)
..... ۱۲۹	۴-۲-۸-۲ واژه های مشتق
..... ۱۲۹	۴-۲-۸-۳ واژه های مرکب
..... ۱۳۱	۴-۳ نحو در گویش بهدینان شهر بند
..... ۱۳۱	۴-۳-۱ تعریف جمله
..... ۱۳۳	۴-۳-۲ انواع جمله از نظر نوع فعل
..... ۱۳۶	۴-۳-۳ جمله ی شرطی و انواع آن
..... ۱۳۹	۴-۳-۴ شبه جمله
..... ۱۳۹	۴-۴ جمع بندی
..... ۱۴۰	فصل پنجم: نتیجه گیری
..... ۱۴۱	۵-۱ مقدمه
..... ۱۴۵	۵-۲ پیشنهاداتی جهت پژوهش های بیشتر
..... ۱۴۶	فهرست منابع
..... ۱۵۰	پیوست ها

فهرست جداول و نمودارها

۲۹	۱-۳ ضمائر شخصی.....
۳۶	۲-۳ واژه بست ها.....
۳۸	۳-۳ ضمائر انعکاسی با واژه بست.....
۳۹	۴-۳ ضمائر انعکاسی با واژه بست(ضمائر ملکی).....
۴۰	۵-۳ صورتهای مرکب ضمیر به اضافه حرف اضافه.....
۴۹	۶-۳ شناسه های زمان حال.....
۵۴	۷-۳ شناسه های زمان گذشته ساده.....
۵۵	۸-۳ شناسه های زمان حال(وجه التزامی).....
۵۶	۹-۳ واج های صامت.....
۹۹	۱-۴ ضمائر گسسته مستقل.....
۹۹	۲-۴ ضمائر گسسته پیشوندی.....
۹۹	۳-۴ ضمائر گسسته پیشوندی.....
۱۰۰	۴-۴ ضمائر پیوسته پسوندی.....
۱۰۰	۵-۴ ضمائر اشاره.....
۱۱۴	۶-۴ افعال لازم نامنظم.....
۱۱۴	۷-۴ افعال لازم نامنظم.....
۱۱۵	۸-۴ افعال متعدی منظم.....
۱۱۶	۹-۴ افعال متعدی نامنظم.....

- ۱۰-۴ افعال متعدی منظم ۱۱۶
- ۱۱-۴ افعال متعدی نامنظم ۱۱۷
- ۱۲-۴ اسم مفعول ۱۱۷
- ۱۳-۴ شناسه های فعلی (وندهای شخصی) ۱۲۱
- ۱۴-۴ شناسه های فعلی (وندهای شخصی) ۱۲۱
- ۱۵-۴ شناسه های فعلی (وندهای شخصی) ۱۲۲
- شکل ۱ همخوان ها ۷۶
- شکل ۲ واکه ها ۷۶

علائم همخوانی

مثال گویشی	معادل حرفی	علائم آوایی
pá/پا	پ	p
bdε/پدر	ب	b
tid/توت	ت، ط	t
dver/برادر	د	d
killia/کلید	ک	k
gendom/گندم	گ	g
barq/برق	ق، غ	q
?aq/عقل	ع، همزه	?
sar/سر	س، ص، ث	s
zomád/داماد	ز، ظ، ذ، ض	z
gušt/گوشت	ش	š
zvin/زمین	و	v
xda/خانه	خ	x
henom/هنوز	ح، ه	h
čmoš/کفش	چ	č
jur/جور	ج	j
rostem/رستم	ر	r
del/دل	ل	l
memu/مادر	م	m
narma-bor(og)/آب زیرکاه	ن	n
yár/یار	ی	y

علائم واکه ای

مثال گویشی	توصیف آوایی	علائم آوایی
پیشین، بسته	tir/ تیر	i
پیشین، نیم بسته	بانشاط و صدای بلند و پیایی خندیدن teter xenda kartvun	e
پیشین، نیم باز	نشانه صفت برتر/ -tɛr	ɛ
پیشین، باز	تر، خیس tar	a
پسین، بسته	tur/ تور	u
پسین، نیم بسته	تُر (دارای نوعی بیماری) / tor	o
پسین، نیم باز	tár/ تار	á
پسین، باز	ایران/ irān	ā

فصل اول:

کلیات

۱-۱ مقدمه

گوشش شناسی یکی از شاخه های زبانشناسی عملی می باشد که به توصیف گونه های زبانی می پردازد. بررسی گویشها و گونه های زبانی راه را برای مطالعه غنای هر چه بیشتر زبانهای ایرانی هموار ساخته و زمینه ای برای تدوین فرهنگ های توصیفی فراهم می آورد. (افشار ۱۳۸۲)

گردآوری وثبت وضبط گویشها اهمیت بسزایی دارد . چه بسا با بررسی وتحلیل داده های گویشی بسیاری از ناشناخته های زبانی شناخته شده و برخی از ابهامات زبانشناسی زدوده می شوند. در روزگار کنونی بسیاری از گویشهای ایرانی خاموش شده اند و بسیاری دیگر رو به فراموشی میروند و جای خود را به فارسی معیار یا گویشهای نزدیکتر به آن داده و می دهند و در این میان فن آوری نوین ارتباطات بر سرعت این روند افزوده است. پس جا دارد تا هر چه سریعتر در جهت شناسایی، ثبت و ضبط و توصیف گویشهای ایرانی گام برداریم.

بهدینان یا پیروان آئین بهی از هر کجای ایران که باشند، خواه از کرمان و یزد و خواه از کرمان و ابادان لهجه ی مخصوص به خود دارند. چنانکه همکیشان آنان، پارسیان در هر کجای هند که باشند، به زبان گجراتی، که یکی از زبانهای رایج آرابی هند است گویا می باشند.

در این دوسه قرن گذشته، کرمان و یزد و پیرامون آنها، شهرهای زرتشتی نشین به شمار می رفت. چون سرزمینهای کرمان و یزد هر یک مانند بسیاری از سرزمینهای دیگر ایران ، دارای لهجه ایست یا واژه های مخصوص به خود دارد، این است که در هر یک از دو لهجه ی زرتشتیان کرمان و یزد یک رشته واژه دیده می شود که در دیگری نیست، یا اینکه برخی از آنها که در هر دو سرزمین یکی است، اما مردم کرمان به شیوه ی کرمانی و مردم یزد به شیوه ی یزدی بر زبان رانند. خود زرتشتیان ایران لهجه ای را که در میان خود در گفتگوی با یکدیگر به کار می برند، "دری" خوانند اما این نام به هیچ روی درست نیست و ممکن است مایه ی اشتباه شود، زیرا "دری" آنچنانکه پیشینیان نوشته اند و امروز در زبان ادبی ما شناخته و دانسته شده، پیوستگی خاصی با لهجه ی زرتشتیان ایران ندارد. اکنون این نام به زبان فصیح و ادبی فارسی برازنده تر است تا به یکی از لهجه های بومی گروهی. (استاد پور داوود ۱۳۸۳)

این پژوهش در پنج فصل تدوین شده است :

در فصل اول به مسائلی مانند بیان مسئله و اهمیت آن ، طرح پرسشها و فرضیه ها ، هدف و انگیزه ی پژوهش پرداخته شده است . در فصل دوم پیشینه ی پژوهش مورد و جغرافیایی گویش توجه قرار گرفته است. در فصل سوم مبانی نظری و روش پژوهش عنوان شده است. در فصل چهارم به تجزیه و تحلیل داده های جمع آوری شده پرداخته شده است و در فصل پنجم نتایج و یافته های حاصل از این پژوهش ارائه شده است.

۱-۲ گونه، لهجه، گویش، زبان

گونه، لهجه، گویش و زبان چهار اصطلاح زبانشناسی هستند که درباره ی مفاهیم علمی ودقیق آنها اختلاف نظرهایی وجود دارد. به اجمال می توان گفت که «گونه» اصطلاحی خنثی است که می توان آن را بدون تاکید بر لهجه یا گویش یا زبان بودن آنچه بدان تکلم می شود به کار برد. اصطلاح «لهجه» هنگامی به کار می رود که تفاوت های میان دو یا چند گونه ی زبان اساساً " آوایی / واجی باشد. سخنگویان لهجه های یک زبان به آسانی می توانند سخنان یکدیگر را در یابند. «گویش» های یک زبان گونه هایی از آن زبان اند که در گذر زمان به دلایل مختلف تفاوت های آوایی / واجی ، دستوری و واژگانی با یکدیگر یافته اند. با وجود این برقراری ارتباط میان گویندگان و شنوندگان گویش های مختلف یک زبان کم و بیش ممکن است. اگر تفاوت میان دو گونه ی زبانی به اندازه ای باشد که برقراری ارتباط را ناممکن سازد، آن دو گونه دو «زبان» متفاوت هستند. لهجه های زبان در طول تاریخ با دور شدن از یکدیگر به گویشهای آن زبان بدل می شوند. اگر گویشهای زبان نیز در گذر زمان چنان از یکدیگر دور شوند که امکان برقراری ارتباط میان سخنگویان آن از میان برود، به زبان های مختلف بدل می شوند. (راهنمای گردآوری گویشها. تهران ۱۳۹۱)

-
- .Variety
 - .Accent
 - .Dialect

شایان ذکر است در علم جامعه شناسی زبان اصطلاح «گوش اجتماعی» نیز کاربرد دارد. گوش های اجتماعی گونه هایی هستند که در میان طبقات اجتماعی با بنیادهای اقتصادی فرهنگی مشترک رواج دارند. آنچه در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفته است گوش محلی بهدینان شهر یزد است و نه گوش اجتماعی.

۱-۳ بیان مساله و اهمیت آن

زبان زرتشتیان ایران که خود به آن "dari" (دری) یا "gavri" (گوری) می گویند ، از زبان فارسی دری متمایز است. دری زرتشتی دارای لهجه های متعددی است و گویشوران آن نمی توانند با گویشوران زبان فارسی به تفهیم و تفاهم پردازند. تفاوت موجود در بین لهجه های گوش بهدینان چشمگیر است و نسل جوان که بیرون از محیط اصلی این گوش را آموخته است ، اغلب نمی تواند لهجه ها را از هم باز شناسد. با این همه گوش بهدینان دارای دو لهجه ی اصلی و کاملاً متفاوت می باشد. یکی لهجه ی بهدینان یزد و دیگری لهجه بهدینان کرمان که اینک رو به فراموشی می رود.

لهجه ی بهدینان یزد خود دارای انواع متعددی است که از آن میان می توان از لهجه های مریم آبادی ، شریف آبادی ، خرمشاهی ، زین آبادی ، اهرستانی ، تفتی و رحمت آبادی نام برد. در میان این لهجه ها لهجه ی شهر یزد یا " دری محلاتی " که کوتاه شده ی دری محله ی زرتشتیان شهر یزد می باشد ، به علت اعتبار اجتماعی و اقتصادی گویشوران آن و مرکزیت جامعه ی شهری ، لهجه ی معیار محسوب می شود.

تاثیر و نفوذ زبان فارسی بر این گوش کاملاً روشن و روز افزون است. با افزایش سرعت مهاجرت زرتشتیان یزد به تهران ، جامعه ی بسته و سنتی گویشوران این گوش دگرگون شده است. با تغییر محیط زندگی و ایجاد مشاغل جدید و همچنین پراکنده شدن خانواده های زرتشتی ، ضرورت سخن گفتن به زبان فارسی روز به روز بیشتر شده است به گونه ای که در نسل جوان اغلب فارسی زبان نخستین و گوش بهدینان زبان دوم محسوب می شود.

به واسطه ی گسترش آموزش زبان فارسی و توسعه ی ارتباطات و همچنین به علت برخی عوامل اجتماعی ، فرهنگی و اقتصادی ، لهجه های گوناگون گویش بهدینان اندک اندک اصالت خود را از دست می دهند و خود گویش بهدینان نیز رفته رفته در برابر زبان فارسی عقب نشینی می نماید و رو به فراموشی می رود. بدین جهت حتی اگر آمار رسمی سرشماری نیز تعداد بهدینان ساکن ایران را دقیقاً مشخص نماید باز هم نمی توان تعداد گویشوران را با تعداد بهدینان برابر دانست.

بنا بر این با توجه به اهمیت حفظ و ثبت گویشهای محلی شرحی بر ویژگی های این گویش می تواند گامی در جهت حفظ و زنده نگه داشتن این گویش اصیل و قدیمی ایرانی باشد. تحقیق حاضر می کوشد تا این مهم را به انجام رساند و توصیفی جامع از سطوح مختلف گویش بهدینان شهر یزد ارائه دهد.

۴-۱ پرسش های پژوهش

پژوهش حاضر جهت پاسخ گویی به پرسشهای زیر صورت می پذیرد:

– ویژگیهای شاخص آوایی و واجی گویش بهدینانی یزد کدامند؟

– ویژگیهای صرفی گویش بهدینانی یزد کدامند؟

– ویژگیهای نحوی گویش بهدینانی یزد کدامند؟

۵-۱ فرضیه های پژوهش

– گویش بهدینان یزدی دارای ویژگیهای آوایی و واجی متفاوت با فارسی معیار است.

– گویش بهدینان یزدی دارای ویژگیهای صرفی متفاوت با فارسی معیار است.

– گویش بهدینان یزدی دارای ویژگیهای نحوی متفاوت با فارسی معیار است.

۱-۶ پیشینه ی تحقیق

«بررسی اسم در زبان دری» رساله ایست نوشته ی خانم پریزاد بزرگ پرچمی و به راهنمایی دکتر یدالله ثمره که در سال ۱۳۵۲ جهت اخذ مدرک کارشناسی ارشد رشته زبانشناسی همگانی از دانشگاه تهران به رشته ی تحریر در آمده است. این رساله به بررسی مختصر ساختمان فنولوژیکی، مرفولوژیکی و نحوی اسم در زبان دری پرداخته است.

«پاره ای ویژگی های دستوری گویش دری، گونه ی زین آبادی» مقاله ای است نوشته ی آقای دکتر یدالله ثمره که در مجله ی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران در سال ۱۳۵۵ به چاپ رسیده است. این مقاله پس از مقدمه ای کوتاه به بررسی فعل، ضمیر و واژک هایی از قبیل پسوندهای ملکی وابسته به فعل، نشانه های اضافه، جمع، نفی، تصغیر، صفت برتر و برترین، معرفه و نکره، عطف، ربط و برخی واژک های مفعول ساز پرداخته است.

«فرهنگ بهدینان» توسط آقای جمشید سروش سروشیان گردآوری شده است، که در بهمن ماه ۱۳۷۰ به چاپ رسیده است. این کتاب شامل چهار هزار و پانصد واژه از دو لهجه ی کرمان و یزد می باشد. علاوه بر واژه، این کتاب مشتمل بر نام های زرتشتیان یزد و کرمان، چند بیت شعر، زیارتگاه ها و اماکن متبرکه ی زرتشتیان و آیین ازدواج زرتشتیان می باشد.

تاریخ آغاز مطالعات گویشی در ایران به زمان دوری باز نمی گردد. محققان و زبانشناسان ایرانی در چند دهه ی گذشته گویشها و زبانهای ایرانی را مطالعه کردند. (حبیب برجیان ۲۰۰۲)

دیار کویری یزد به علت محصور ماندن در شنهای روان کمتر مورد تاخت و تاز سپاهیان بیگانه قرار گرفته است و از اینرو نسبت به دیگر شهرهای ایران افراد بیگانه ی کمی را به خود دیده است. بدین دلیل زبان یکدست و باستانی خود را تا سالیان سال حفظ کرده است. (واژه ها و گویش های یزدی، محمد حاتم زاده ۱۳۸۳ ص ۱۹۰)